

De regiecirkel

De regiecirkel

Vooraf	3
1 De regiecirkel en het ondersteuningsplan	4
2 De positie van de cliënt	5
3 Het invullen van de cirkel	6
• Stap 1: hoofdgebieden definiëren	
• Stap 2: betaalde en niet-betaalde betrokkenen	
• Stap 3: verfijnen	
4 De buitencirkel bewandelen	9
5 Zelf aan de slag	10
• Regiecirkel leeg	
• Regiecirkel ingevuld met tekst	
• Regiecirkel ingevuld met pictogrammen	
• Regiecirkel ingevuld met foto's	
• Regiecirkel op andere manieren in gebruik	

Vooraf

Begeleiders zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van de cliënt. Regelmatig spreken zij alle betrokkenen: ouders, verwanten, andere begeleiders, arts of fysiotherapeut. Zij zijn de schakel. Bij hen komen alle disciplines samen. Dit levert in de praktijk nog weleens vragen op zoals:

- Hoe verdeel ik mijn werkzaamheden?
- Wat moet ik zelf doen, wat kan ik delegeren en aan wie?
- Wat zou vooral door andere deskundigen gedaan moeten worden en hoe ziet mijn rol er dan uit?
- Hoe houd ik de regie over de ondersteuning?

Christel Welling van Esdégé-Reigersdaal is op zoek gegaan naar mogelijkheden om meer grip te krijgen op de ondersteuning van de cliënt. Het resultaat is deze regiecirkel, een praktische methode om overzicht te houden en de ondersteuning van de cliënt beter en makkelijker coördineren.

Kenmerken van de regiecirkel:

- u maakt snel inzichtelijk wat op dit moment de belangrijkste aspecten zijn in iemands leven
- u kunt de afspraken op deze belangrijke gebieden beter overzien en coördineren
- u kunt de taken en verantwoordelijkheden op deze gebieden beter verdelen
- u maakt gebruik van de passies, mogelijkheden en kwaliteiten van de betrokkenen

Vilans heeft de handreiking bewerkt en geschikt gemaakt voor andere instellingen in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking.

1 De regiecirkel en het ondersteuningsplan

Professionals in de gehandicaptenzorg werken met ondersteuningsplannen. Deze plannen zijn gebaseerd op de ondersteuningsbehoefte, maar ook op zaken die de cliënt zelf belangrijk vindt. Denk bijvoorbeeld aan:

- huisvesting;
- financiën;
- netwerkontwikkeling;
- daginvulling;
- vrije tijdsbesteding;
- verslavingszorg;
- persoonlijke verzorging;
- eten;
- verwanten;
- huishouden.

Vaak is er ook ruimte voor 'kleinere' zaken:

- onderhoud brommer;
- kleding kopen;
- computer;
- omgaan met je burens.

In het ondersteuningsplan staan de doelen van de ondersteuning beschreven, maar ook de afspraken die gemaakt zijn om deze doelen te bereiken. De doelen zijn uitgewerkt in een actieplan, ook wel werkplan of stappenplan genoemd. In het actieplan staat beschreven wie wat precies doet en waar, wanneer, en waarom hij dat doet. Met de regiecirkel kun je deze onderdelen uit het actieplan heel concreet en overzichtelijk uitwerken. De regiecirkel is dus een **aanvulling op het ondersteuningsplan**.

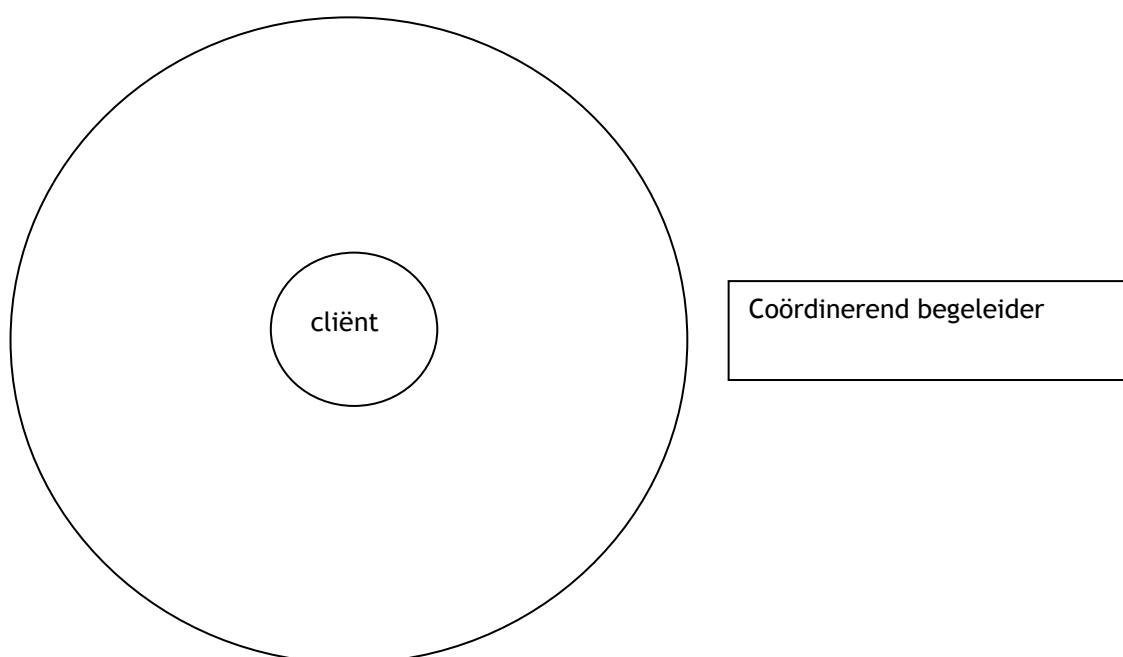
Meestal zullen de punten uit de regiecirkel terugkomen in het ondersteuningsplan. Maar soms spelen er dingen in het leven van de cliënt die hij liever niet in het ondersteuningsplan ziet staan. Bijvoorbeeld omdat hij niet wil dat anderen het lezen. Vaak zijn dat juist zaken die een belangrijke rol spelen in zijn leven.

'Eén van onze cliënten maakt gebruik van escortdames die bij hem aan huis komen. Zijn OSP bespreken we altijd met hem én met zijn moeder. Omdat de cliënt niet wil dat zijn moeder van de escortdames weet, staat dit onderdeel dus ook niet zo beschreven in het OSP. Maar het staat wel in zijn regiecirkel. De begeleiders moeten hem immers ondersteunen bij het 'reserveren' van een dame en bij de ADL-voorbereiding daarop. Op verzoek van de cliënt is zijn moeder bij het invullen van de cirkel niet betrokken geweest.'

2 De positie van de cliënt in de regiecirkel

In de regiecirkel staat de cliënt centraal. Hij staat daarom midden in de cirkel afgebeeld met daarnaast de begeleider. Alles wat zich binnen de cirkel afspeelt is van invloed op elkaar en op de cliënt. Als het leven van de cliënt in balans is, is de cirkel mooi rond en gesloten. Is er een onderdeel of zijn er meer onderdelen die een te grote rol spelen, dan wordt dat meteen zichtbaar.

De basis van de regiecirkel ziet er als volgt uit:

In de volgende hoofdstukken beschrijven we de stappen die je moet zetten om de regiecirkel in te kunnen vullen:

- stap 1: hoofdgebieden definiëren;
- stap 2: betaalde en niet-betaalde betrokkenen;
- stap 3: verfijnen.

Bij elke stap gaan we uit van bovenstaande basisfiguur.

Stap 1: hoofdgebieden definiëren

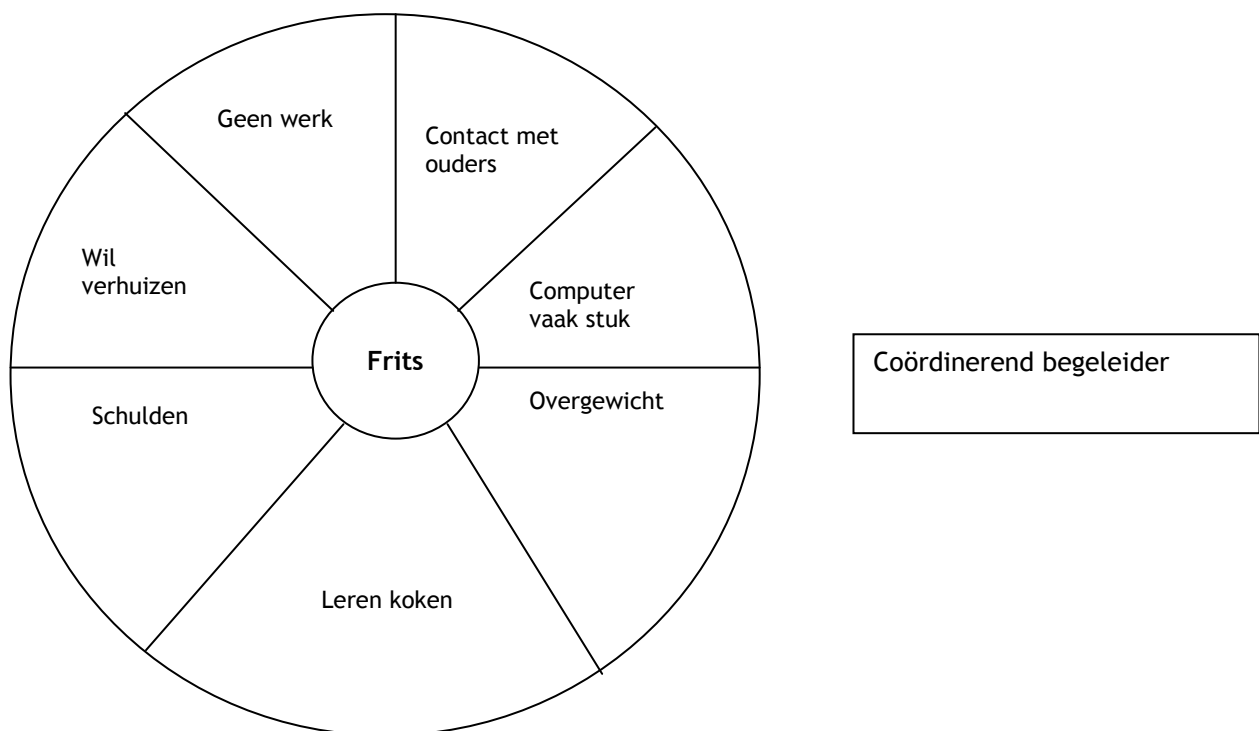
Het doel van de eerste stap is de gebieden in kaart te brengen die op dat moment een belangrijke rol spelen in het leven van de cliënt. Dit doe je in eerste instantie met het team van begeleiders en later, indien mogelijk, met de cliënt.

Vraag aan begeleiders wat op dit moment de belangrijkste zaken zijn in het leven van de cliënt. Zij zullen direct een aantal punten kunnen benoemen.

Vraag, indien mogelijk, aan de cliënt wat volgens hem de belangrijkste zaken zijn. De begeleiders en de cliënt zullen vaak dezelfde of vergelijkbare zaken aangeven, wellicht net wat anders verwoord.

Kijk in het ondersteuningsplan of daar nog andere zaken in staan die zijn afgesproken met de cliënt en neem deze mee.

Vul nu de cirkel in. Die kan er als volgt uitzien:

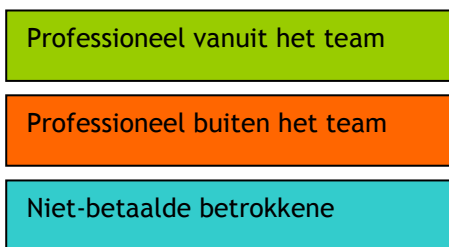
Stap 2: betaalde en niet-betaalde betrokkenen

Bekijk met alle betrokkenen (indien mogelijk samen met de cliënt) wie er al een rol spelen bij de verschillende onderdelen in de regiecirkel. Maak in eerste instantie een globale indeling, in stap drie kun je dit verfijnen.

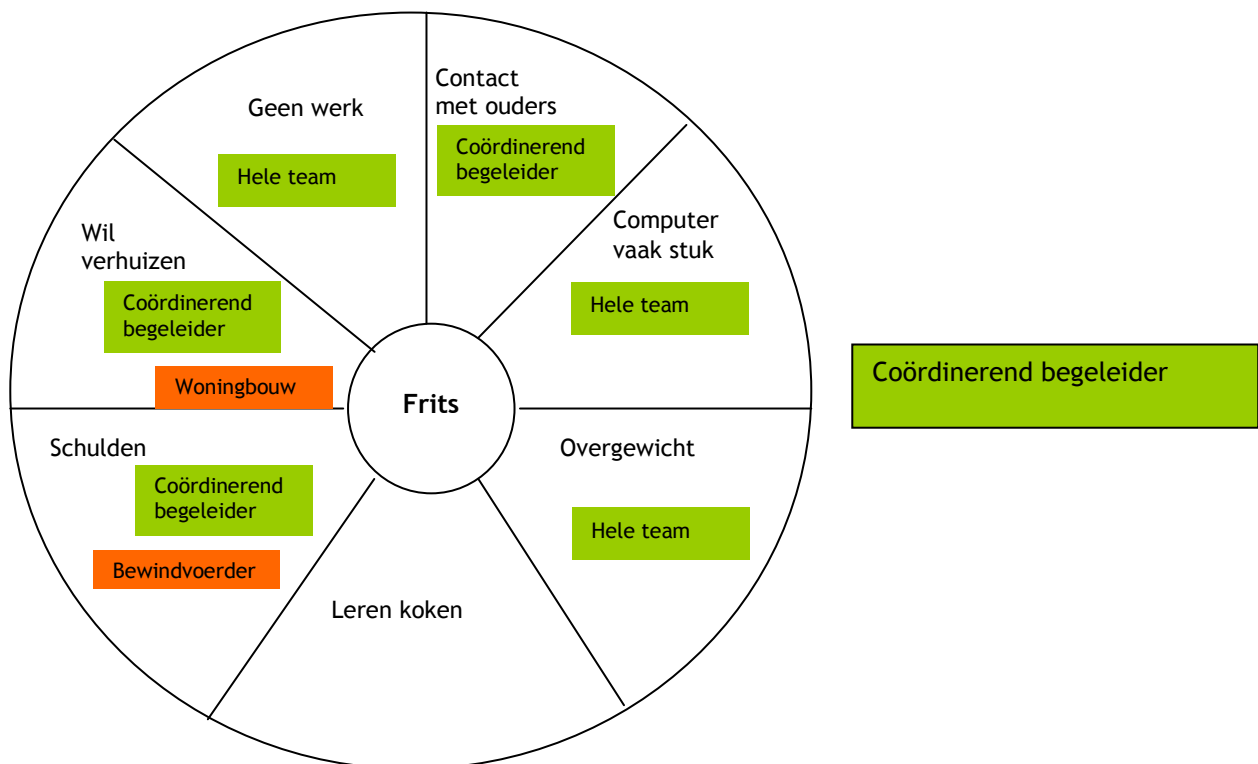
Maak het volgende onderscheid:

- Betaald/professioneel betrokken vanuit het team (de mensen die daadwerkelijk de dagelijkse ondersteuning geven: begeleiders, coördinerend begeleiders, ADA medewerkers).
- Betaald/professioneel betrokken buiten het team: mensen die er voor betaald worden om contact te hebben met de cliënt. Dit kunnen medewerkers vanuit de eigen organisatie zijn (bijvoorbeeld de logopedist of de diëtist) of van een andere organisatie (bijvoorbeeld een bewindvoerder van een zelfstandig bureau of de monteur van de rolstoel).
- Niet betaald, zoals vriend(in), familie, vrijwilliger, vereniging, et cetera.

Om het nog duidelijker te maken kun je bovenstaande categorieën verschillende kleuren geven. Bijvoorbeeld:

Nu ziet de cirkel er zo uit:

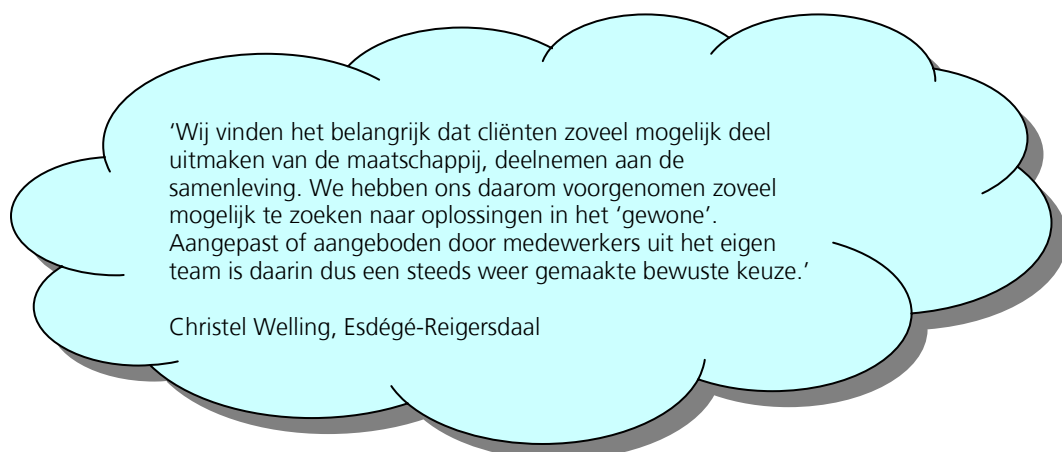

Stap 3: verfijnen

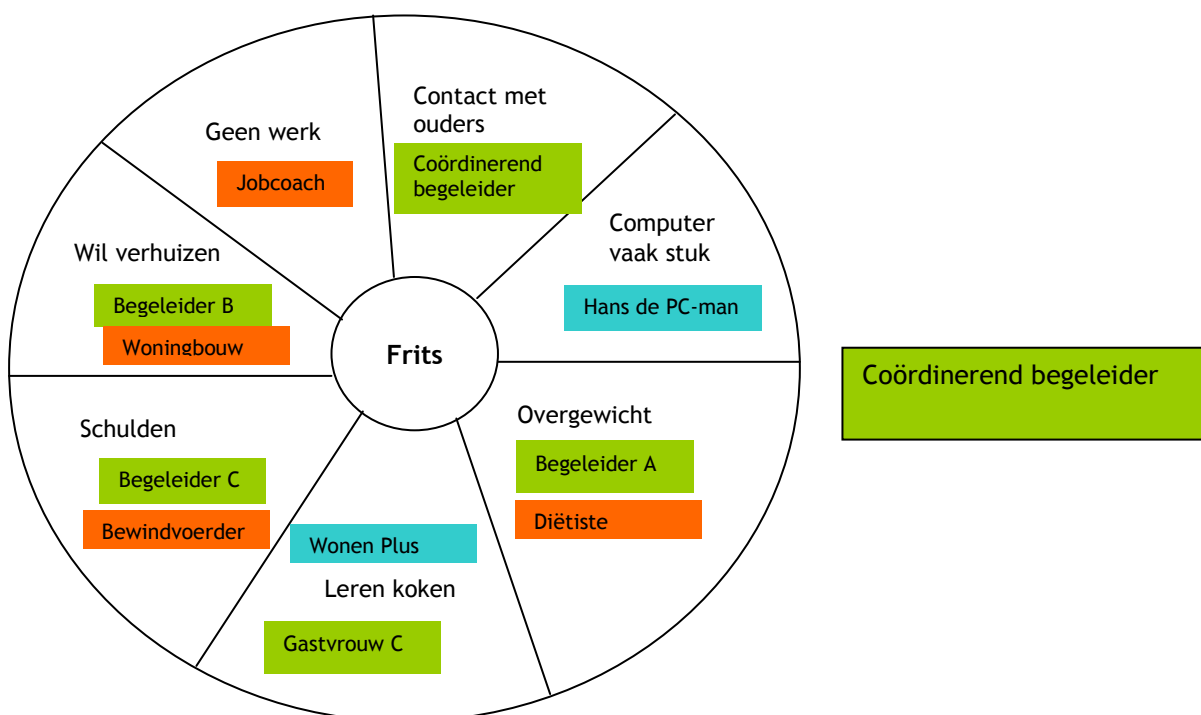
Niet alles wat zich binnen de verschillende onderdelen van de cirkel afspeelt, valt onder het werk van de coördinerend begeleider. Liever niet zelfs. Het is ook niet handig om 'het hele team' als verantwoordelijke voor een part aan te wijzen. De coördinerend begeleider en de cliënt moeten samen uitzoeken wie een bepaald onderdeel het beste kan ondersteunen en wie daar logischerwijs verantwoordelijk voor is.

Je kunt daarbij de volgende vragen stellen:

- Welke medewerker in het team kan dit erg goed?
- Wie vindt het erg leuk, heeft er 'hobby' aan?
- Wie heeft belangstelling voor dat onderwerp?

De coördinerend begeleider ziet erop toe dat er voor ieder segment van de cirkel iemand verantwoordelijk is. Het streven is dat cliënten zoveel mogelijk deel uitmaken van de maatschappij. Het gevolg hiervan zou moeten zijn dat alle 'groene' betrokkenen zoveel mogelijk 'blauwe' betrokkenen zoeken voor hun onderdeel. Of, als dat niet mogelijk is, een 'rode' betrokkene.

3 De buitencirkel bewandelen

Als de cirkel eenmaal is ingevuld, bewaakt de coördinerend begeleider continu de buitencirkel met als doel:

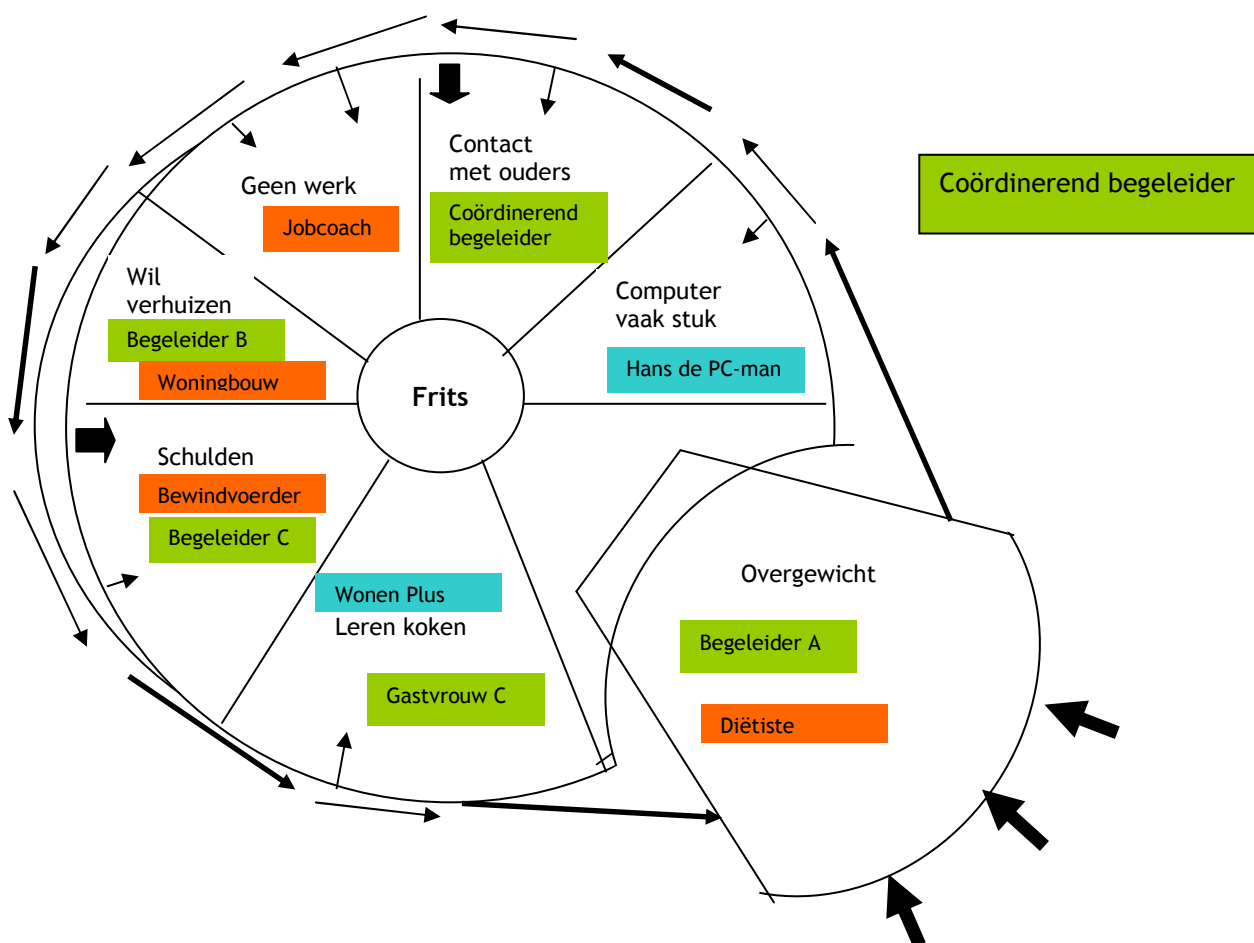
- kijken of alles loopt zoals het is afgesproken;
- kijken of er geen part is dat om de een of andere reden 'uitzakt' en de balans verstoort, bijvoorbeeld wanneer iemand zijn of haar verantwoordelijkheden niet neemt of er om een andere reden te weinig gebeurt.

Het voortdurend 'rond lopen' heeft tot doel om op tijd te kunnen overleggen en interventies af te stemmen zodat de cirkel gesloten blijft. De begeleider hoeft niet steeds met alle betrokkenen te overleggen, maar moet wel continu zijn voelhorens gebruiken en signaleren oppikken.

De coördinerend begeleider moet bij het rond lopen:

- bij ieder segment steeds opnieuw stil staan;
- verbindingen maken tussen de parten bijvoorbeeld door betrokkenen op de hoogte te houden van elkaars acties en bevindingen;
- samen met de betrokkenen bij elk segment kijken hoe het gaat;
- kijken wat er eventueel nodig is om verder te komen.

De betrokkenen bij de verschillende parten zijn zelf verantwoordelijk voor de voortgang en moeten eventuele behoefte aan extra ondersteuning op tijd bij de coördinerend begeleider aangeven. De coördinerend begeleider kan deze ondersteuning zelf bieden maar kan hiervoor ook anderen inschakelen.

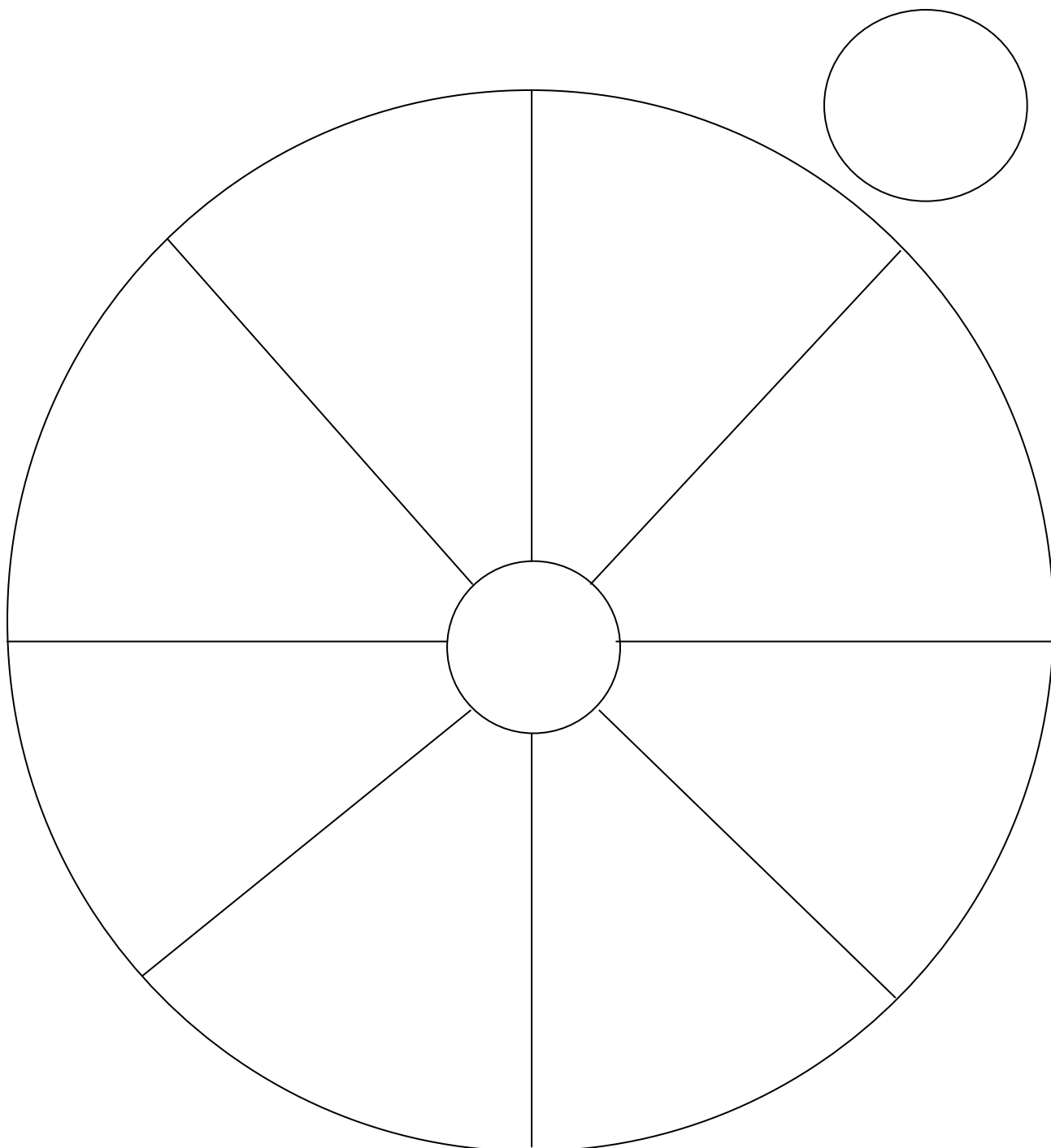

In deze regiekring is actie nodig op het part 'Overgewicht'. De begeleider moet nu uitzoeken wat hiervan de reden is. Is het dieet niet duidelijk voor de cliënt? Komt de cliënt zijn afspraken niet na? Gaat het door de week goed maar in het weekend niet? Spelen de ouders daar een rol in?

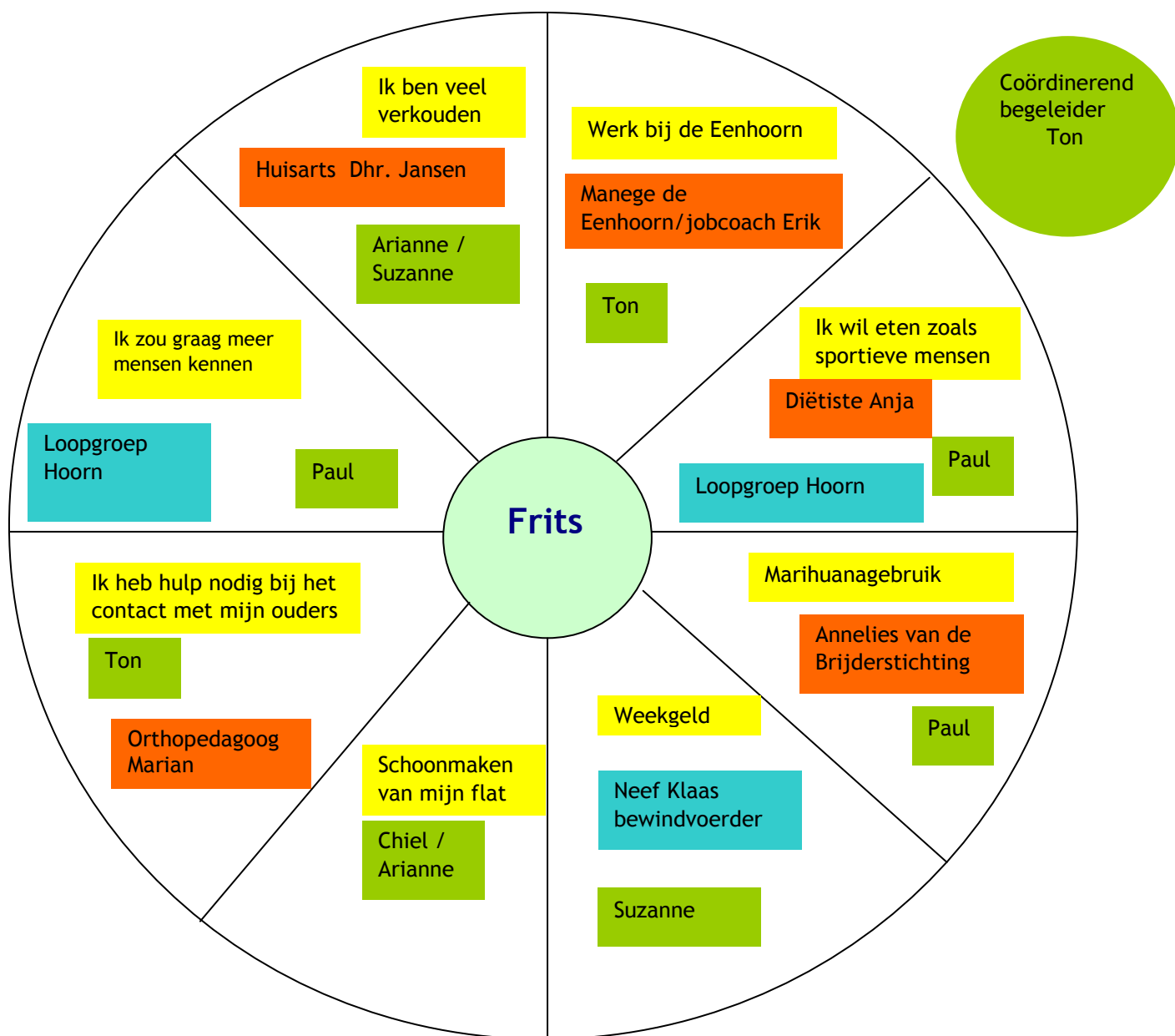
5 Zelf aan de slag met de Regiecirkel

In dit onderdeel vind je een lege regiecirkel om zelf te gebruiken. Ook vind je drie ingevulde regiecirkels, als voorbeeld. Tenslotte geven we drie voorbeelden van andere manieren waarop je de regiecirkel kunt toepassen.

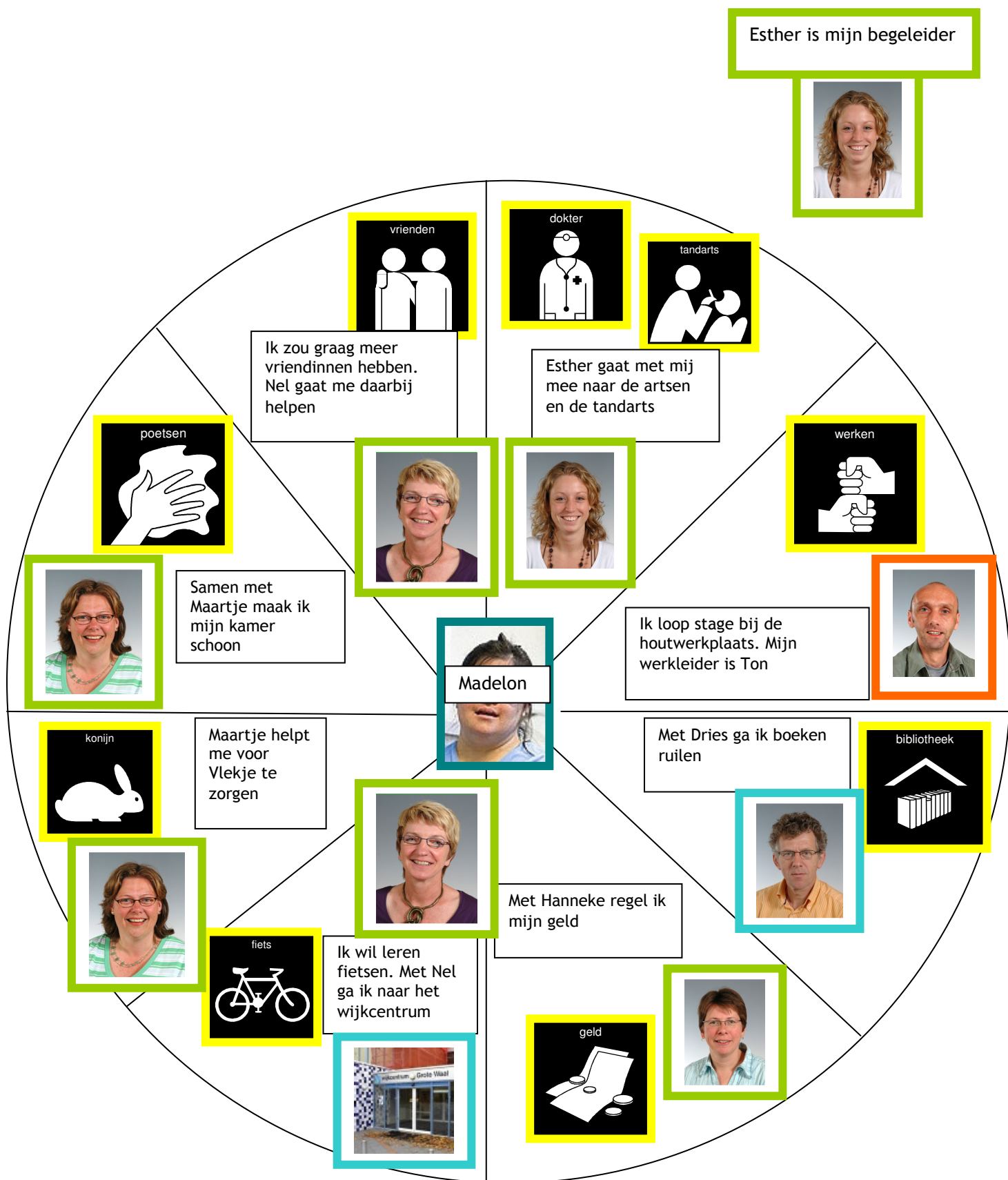
Regiecirkel leeg

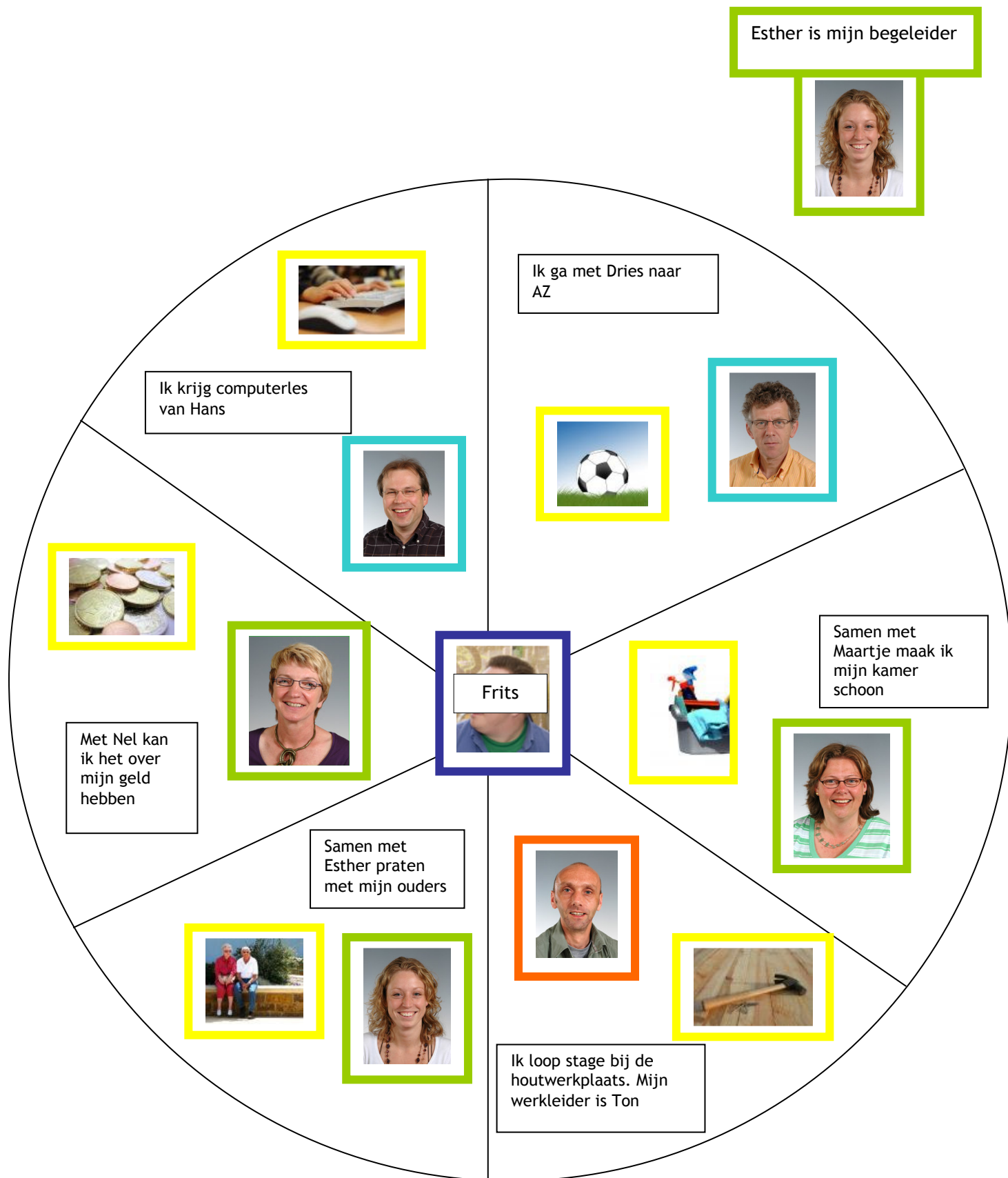
Regiecirkel met tekst

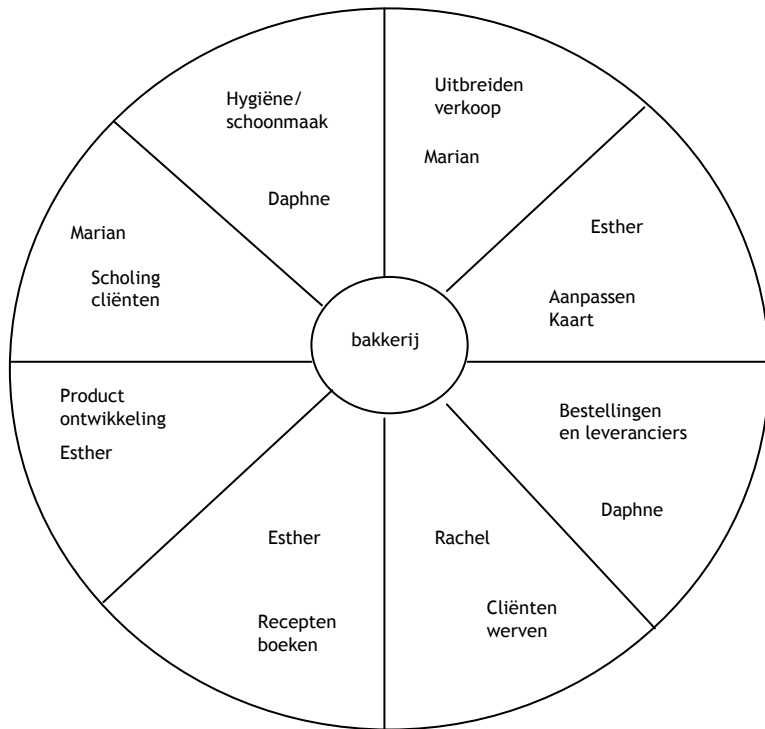
Regiecirkel met pictogrammen en foto's

Regiecirkel met foto's

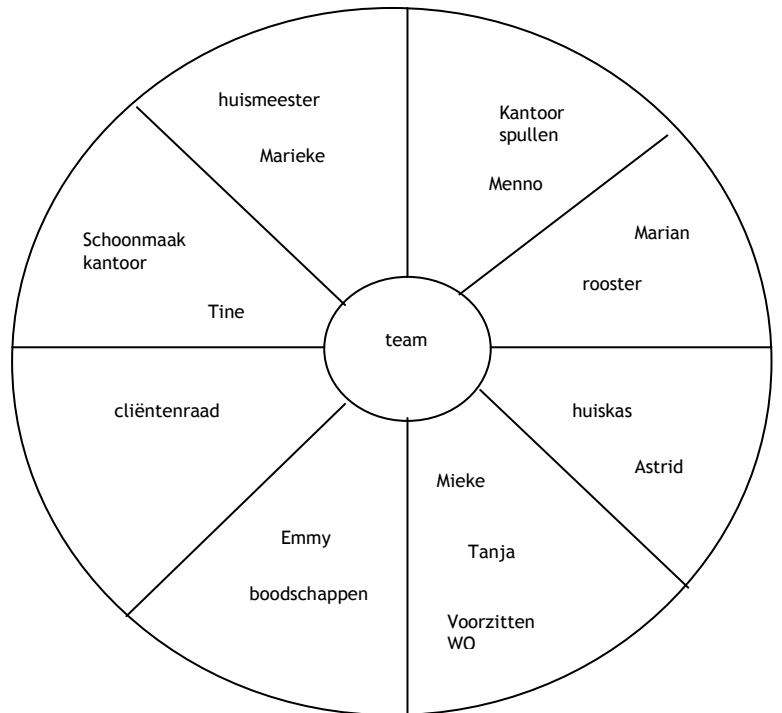

Regiecirkel op andere manieren gebruikt

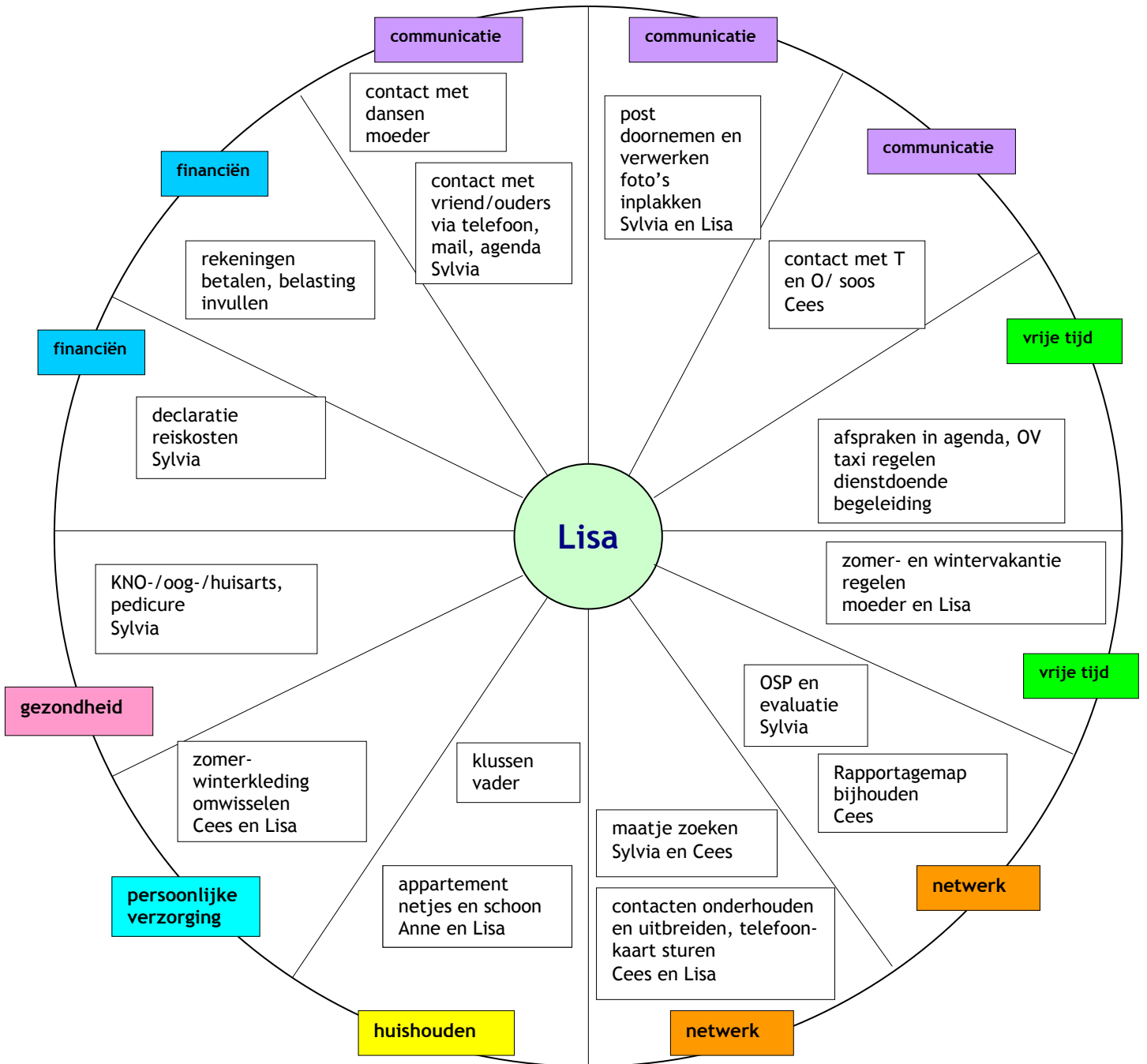

Taakverdeling binnen het team van de bakkerij van een activiteitencentrum

Taakverdeling binnen het team een woonvoorziening

Taakverdeling tussen een **team en ouders**
 Begeleiders: Sylvia en Cees

De regiecirkel is ontwikkeld door Christel Welling, Esdégé-Reigersdaal en bewerkt door Marjolein Herps, Vilans.

Contact:

Christel Welling / Angeliek Fiolet
Esdégé-Reigersdaal
Postbus 35
1720 AA Broek op Langedijk
telefoon (0226) 332000
www.esdege-reigersdaal.nl

Marjolein Herps
Vilans / Programma Kwaliteit en Innovatie Gehandicaptenzorg
Postbus 8228
3503 RE Utrecht
telefoon (030) 7892300
www.vilans.nl
www.kennispleingehandicaptensector.nl

© 2009 Esdégé-Reigersdaal / Vilans

De tekst in deze uitgave mag vrij worden overgenomen door derden, mits voorzien van bronvermelding als volgt: De Regiecirkel is een uitgave van Esdégé-Reigersdaal, organisatie voor dienstverlening aan mensen met een handicap in Noord-Holland, en Vilans, kenniscentrum voor langdurende zorg in Utrecht. Voorgaande toestemming betreft uitdrukkelijk alleen de tekst en de lege cirkel. Afbeeldingen mogen niet zonder toestemming worden gebruikt door derden.